

Gerard Strijards
7/23/2023

Nederland in de Koude Oorlog

HET WESTEN LIJDT AAN VOORTGEZETTE VERVOLGINGSWAANZIN

TWEEDE VOORDRACHT

De Hongaarse opstand 23-10-1956/10-11-1956

Stalin verstevigt zijn greep op Oost-Europa

- ▶ De Oostbloklanden, verenigd in het Warschaupakt, bleven gedestabiliseerde staten
- ▶ Polen, te Potsdam westwaarts opgeschoven, kende door grote minderheden regelmatig opstanden
- ▶ Die bloedig werden neergeslagen met behulp van de Russen
- ▶ In juni 1956 kwamen de arbeiders van de Josef Stalin-fabrieken te Pósznán in openlijk verzet tegen het minderhedenbeleid
- ▶ Dat verzet werd door studenten in Boedapěst overgenomen en spreidde zich over Hongarije
- ▶ Maar deze studenten richtten zich direct tegen het **stalinisme**

Het was een politieke revolutie

De studenten richtten zich direct tegen USSR en haar geopolitiek

de
3

Gerard Strijards
7/23/2023

De brede volksmassa sloot zich aan

- ▶ De emblemata van de staat werden overal verwijderd
- ▶ Het standbeeld van Stalin ging tegen de vlakte
- ▶ Legereenheden sloten zich aan bij de volksmassa's
- ▶ Straatgevechten met de USSR-troepen breidden zich uit
- ▶ De nieuwe regering trad uit het Warschaupakt
- ▶ USSR-troepen vielen nu binnen en legden een effectieve bezetting
- ▶ **Het bewijs van USSR-agressie was geleverd**

Integrale containment het enige antwoord

Vooraf Nederlandse katholieken lieten zich door de arrestatie van kardinaal Mindszenty meeslepen

Sinds 1919 gaf katholiek Nederland steun aan de Hongaarse kerk

- ▶ Ondersteuning door ambulances en stoffelijke voorzieningen aan deze noodlijdende kerkprovincie waar katholieken nu een minderheid werden
- ▶ Het episcopaat organiseert een landelijke protestdemonstratie van het katholieke volksdeel tegen de arrestatie-Mindszenty
- ▶ Culminerend in een samenkomst in het Amsterdams concertgebouw
- ▶ Andere politieke groepen en partijen moeten daardoor ook in het geweer komen
- ▶ De hetze tegen de CPN neemt toe

Onbedoelde escalatie?

Gerard Strijards
7/23/2023

Tegelijkertijd breekt de Suez-kanaalcrisis uit

5

Frankrijk en Brittannië
zijn geen
wereldspelers meer

Frankrijk en Brittannië eisen het
beheer over dit kanaal

- ▶ Hun claims waren volkerenrechtelijk kwestieus
- ▶ Groot-Brittannië was met Nasser, president van Egypte, overeengekomen zijn Engelse militaire bases in de kanaalzône op te heffen in 1954
- ▶ De USA was bereid Nasser te steunen bij diens soevereiniteitsclaim over deze zône
- ▶ Mits Nasser samen met andere Arabische staten met de USA een alliantieverbond sloot: The Middel East Defense Organization
- ▶ Als tegenwicht tegen het oprukkende communisme

Gerard Strijards
7/23/2023

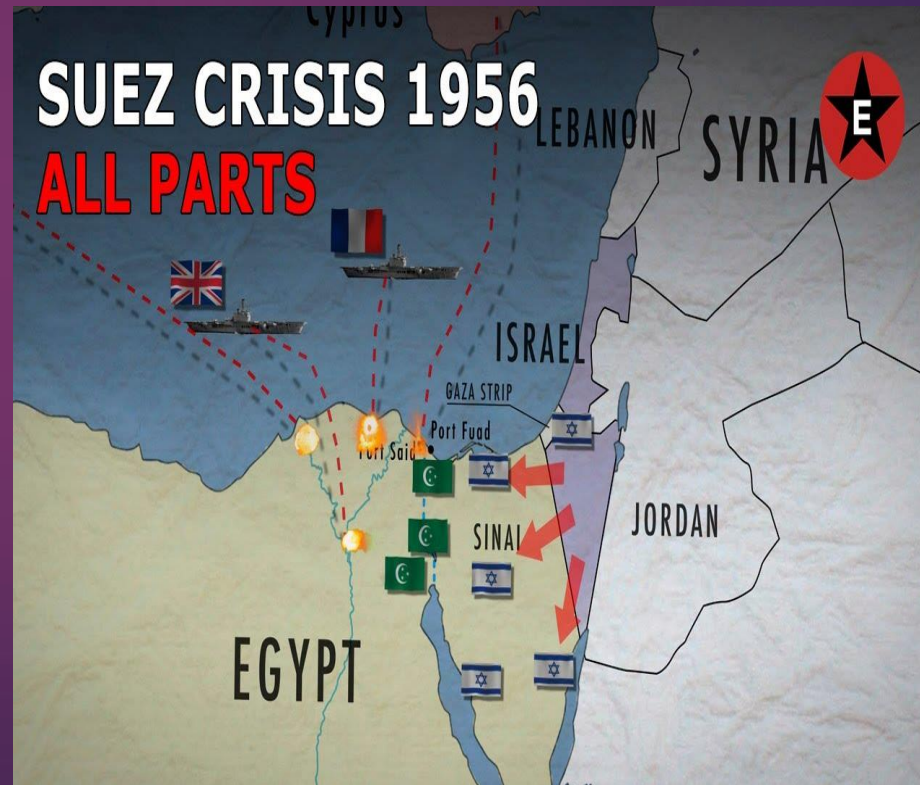
Frankrijk en Brittannië traditioneel onbetrouwbaar

6

Zij misleiden hun geallieerden

- ▶ De Britten beschouwen Egypte als hun achtertuin
- ▶ Het was een Brits Volkenbondsmandaat
- ▶ Maar die bond is ter ziele
- ▶ Frankrijk had nimmer een meerderheidsaandeel in de oorspronkelijke Suezkanaalmaatschappij
- ▶ Waar komt zijn claim vandaan betreffende een condominium over het Kanaal?
- ▶ De Britten halen hun bezettingstroepen helemaal niet weg maar breiden ze uit
- ▶ Britten en Fransen hebben met de USA een status quo-verdrag betreffende de kanaalpositie in de Tripartite Declaration van 1950 met geheime protocollen
- ▶ De Britten hebben verder geheime militaire bijstandsafspraken met Israël en de USA met Zionisten
- ▶ Nasser zoekt aansluiting bij de Bandungstaten: The Non-Aligned States die op Java bijeenkwamen in 1956 kort tevoren

De verhoudingen zijn onontwarbaar

Frankrijk en Brittannië winnen tactisch de slag om het kanaal en zijn verliezers voor het overige

7

Chroetsjow levert Egypte wapens

- ▶ Chroetsjow, opvolger van Stalin, wil de USSR-invloed in het Midden-Oosten vergroten
- ▶ Dan moet hij Brittannië en Frankrijk, die dat Midden-Oosten onderling verdeelden in het Sykes-Picotverdrag-1915 wegdrukken
- ▶ Frankrijk kreeg Syrië, de Libanon, Brittannië de rest: Jordanië, Trans-Jordanië en Mesopotamië
- ▶ Ze zijn sedertdien bij de Arabieren gehaat
- ▶ Whitehall had dat Midden-Oosten juist aan de Saoedische Dynastie beloofd
- ▶ Daarom staat de USSR Nasser stiekem bij
- ▶ Nasser blokkeert met gezonken schepen het kanaal totaal: **het conflict gaat als een nachtkaaars uit**

Gerard Strijards
7/23/2023

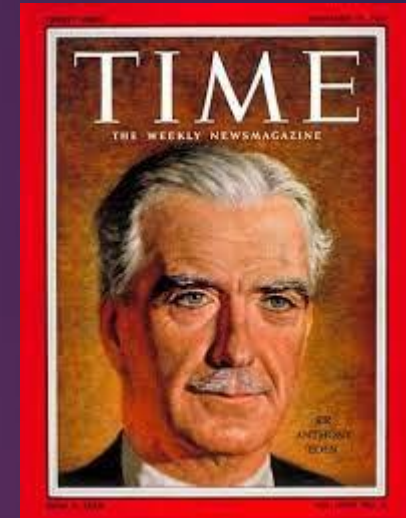
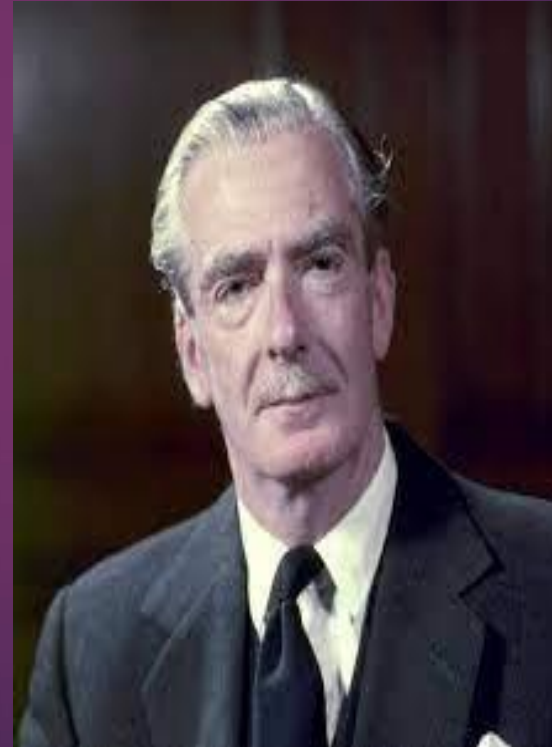
De Suez-crisis drijft Het Westen uiteen

8

Frankrijk en Brittannië misbruiken hun veto-recht

- ▶ De USA steunt de resoluties die Israël, Frankrijk en Brittannië oproepen het wapengeweld te staken
- ▶ Israël was mee gaan doen om greep te krijgen op Gaza en Sinai
- ▶ De USA komt zo te staan tegenover belangrijke Bondgenoten
- ▶ De USA komt zelfs samen met de USSR tegenover Frankrijk en Brittannië te staan
- ▶ In Engeland verzet de boomer-generatie zich tegen deze imperialistische tactiek van Whitehall
- ▶ De USSR wint deze partij

Premier Anthony Eden moet aftreden

De Cuba-crisis 1962-1963 verergert de spanningen

9

De blokvorming leidt tot zelfdestructie

- ▶ Daarom willen ontwikkelingslanden buiten deze blokken blijven
- ▶ Ze komen samen te Bandung in 1956 op Java; ze vormen een derde blok
- ▶ Gastheer is Soekarno, president van Indonesië
- ▶ Soekarno wint aan prestige
- ▶ Maar werkelijk leider is Pandit Nehroe van India
- ▶ Hij ziet al sedert 1950 Het Westen doende af te sturen op volledige autodestructie
- ▶ Een psychiatrische aandoening bij Westerse Leiders?

Nehroe is als mystieke leider favoriet bij Juliana die dat niet onder stoelen of banken steekt

De rede van John F. Kennedy op 22 oktober 1962 opmaat

10

Gerard Strijards
7/23/2023

POTUS onthult USSR kernkoppes op Cuba

- ▶ JFK geeft beelden vrij waarop de USSR-raketbases op Cuba te zien zouden zijn
- ▶ Hij eist ontmanteling
- ▶ Hij kondigt een absolute zeeblokkade rondom Cuba af in internationale vrije wateren
- ▶ Hij verhoogt de USA-paraatheid naar niveau DEFCON-2
- ▶ Waardoor onmiddellijk ingrijpen op order POTUS mogelijk wordt
- ▶ Maar USSR-schepen met kernkoppesladingen varen door
- ▶ Luchtdoelartillerie op Cuba haalt twee U-2 USA verkenningsvliegtuigen neer

Kernoorlog dreigt

Op 27 oktober 1962 was de militaire USA top stand-by om een nucleaire oorlog te beginnen

11

7/23/2023

Gerard Strijards

Het pentagon adviseerde POTUS de procedure te starten

- ▶ Een geluidsband in de oval room laat horen hoe generaals JFK onder druk zetten omdat dit de enig overgebleven mogelijkheid is
- ▶ Dean Acheson die als civilist ook dat advies ondersteunde geeft toe dat het kantje-boord was
- ▶ Op 28 okt. dav maakt Radio Moskou bekend dat de vrachtschepen met koppen terugvaren
- ▶ In het geheim zegt JFK toe dat USA de Jupiter-raketten zal weghalen uit Turkije en Italië die de USSR kunnen bereiken
- ▶ Er komt een Hotline Washington/Moskou

Tegelijkertijd veroorzaakt Frankrijk in Indo-China crisis na crisis

In Potsdam-1945 was over Indo-China beslist

- ▶ Frankrijk zou hier geen koloniale aanspraken meer claimen
- ▶ Tijdelijk zou Brittannië zuidelijk van 16 graden noorderbreedte beheer uitoefenen tbv een soevereiniteitsoverdracht
- ▶ Lord Mountbatten zou mandataris zijn
- ▶ Noordelijk van die breedte zou China dat doen: Chiang Kai-shek zou nationalistisch China vertegenwoordigen
- ▶ De USA zou geen terugkeer naar de Europese koloniale verhoudingen dulden
- ▶ Maar Mountbatten, dat Brits-Indië nog niet wilde opgeven besloot de Fransen toch weer hun koloniale positie te hergeven

Parijs: wij waren in Potsdam niet vertegenwoordigd

13

Nederland nam diezelfde positie in

- ▶ Ook Den Haag gaf Nederlandsch-Indië niet op
- ▶ Het eiste zelfs dat de Britten een rekolonisatie-oorlog zouden faciliteren
- ▶ Dat weigerden de Britten niet ronduit ook al vond Mountbatten dat dat beter was
- ▶ In september 1945 trokken Chinese troepen Tonkin binnen om de Potsdam-akkoorden uit te voeren en over te dragen aan Hồ Chi Minh voor de Vietnamezen
- ▶ De Britten landden in Saigon, maar zij wachtten de Franse overname van hun koloniale Indo-China in
- ▶ De USA protesteerde via OSS: de overdracht moest geschieden aan de Viêtminh-autoriteiten

Parijs claimt de volle soevereiniteit

Eerste Indo-Chinese oorlog breekt uit

14

Gerard Strijards
7/23/2023

6 december 1946-1 augustus 1954

- ▶ Parijs slaagt erin daaraan een containment-tintje te geven
- ▶ Want China is inmiddels communistisch geworden onder Mao
- ▶ Parijs krijgt daarom Washington mee
- ▶ Dat vindt Het Kremlin eerbrek door de USA
- ▶ Op 23 september beginnen de Fransen hun rekolonisatie-oorlog met medeweten van de Britten
- ▶ Zij herstellen de Franse autoriteit in Frans Cochinchina
- ▶ Meteen begint de guerrilla-oorlog die tot in de tachtiger jaren blijft duren

Ze krijgt een ideologisch-fundamentalistisch karakter

De Fransen krijgen USA logistieke steun

15

Uit containment-overwegingen

- ▶ Parijs herovergt gezag in zuidelijk Indo-China
- ▶ Maar een bestand is niet mogelijk met de Viêtminh, het volksleger van de Democratische Republiek Vietnam
- ▶ Hò Chi Minh zit echter met 200.000 nationalistische Chinezen die niet naar de Volksrepubliek China terugkunnen
- ▶ Zij destabiliseren Vietnam
- ▶ Daarom wil Hò met Parijs een akkoord om Vietnam te zuiveren van deze indringers als daarna de soevereiniteit over een verenigd Zuid- en Noord-Vietnam wordt erkend via een verdrag
- ▶ Dat lijkt veel op de patstelling in het Akkoord van Linggadjati dat Nederland sluit met de Indonesische Republiek in 1946
- ▶ Ook dat blijft buiten uitvoering

Er is kennelijk een dekolonisatie-frequentie

